

Nutrija

Nutrijos ilgis nuo snukio galiuko iki uodegos šaknies – 45 - 60 cm, krūtinės apimtis už menčių – 29 - 46 cm. Patinai stambesni už pateles. Skirtingai nei upinio bebro, nutrijos uodega pjūvyje apvali, o ne plokščia. Ji padengta tamsiai pilkais žvyneliais ir retais šiurkščiais šereliais; uodegos ilgis – 25 - 35 cm. Nutrija sveria 5–9 kg. Jos gyvena vidutiniškai 8 metus. Dėl vertingo kailio ir mėsos plačiai auginama daugelyje šalių, taip pat ir Lietuvoje.

Nutrijos kūnas sukumpęs, šiek tiek ištęstas. Galva santykinai didelė, iš viršaus plokštesnė, be susiaurėjimo pereinanti į tvirtą trumpą kaklą. Ausys trumpos, išorėje šiek tiek nuleistos; ausų kaušelių vidų dengia tankūs pūkeliai, sulaikantys orą ir apsaugantys ausų angas nuo vandens. Šio gyvūno akys - kaktos lygyje, todėl jis gerai mato plaukdamas. Šnervėse esantys uždariantieji raumenys neriant susitraukia. Ant viršutinės lūpos ir žandų auga stori ūseliai – vibrisos, atliekančios lietimą organų funkciją.

Nutrija turi 20 dantų. Ypač gerai išsivystę kandžiai, po du kiekviename žandikaulyje. Kandžiai išsikišę, sveikų nutrijų kandžiai ryškiai oranžiniai, o jauniklių, senų arba ligotų nutrijų - šviesūs arba su tamsiomis dėmėmis. Kandžiai auga nuolat, nudilinti arba nulūžę - atauga (nutrijos nudilina viršutinius kandžius trindamos į apatinius). Lūpos už kandžių susijungia (ši burnos ypatybė leidžia laukinėms nutrijoms apgraužti augalus po vandeniu). Nutrijos kojos trumpos, su penkiais pirštais. Ant priekinių ir užpakalinių letenėlių pirštų auga aštrūs užlenkti nagai, užpakalinių letenėlių nagai – tvirtesni; galūnių pėdų oda be plaukų. Priekinės letenėlės nedidelės, jų pirštai ilgesni, o pirmasis pirštas trumpas. Judriomis priekinėmis letenėlėmis nutrijos čiumpa, prilaiko maistą prie snukučio kedena kailiuką. Tarp keturių užpakalinių letenėlių pirštų yra plaukimo plėvė, kaip vandens paukščių, o paskutinis pirštas – nesujungtas plėvė. Žemiau išangės yra neporinė analinė liauka, patinų liauka labiau išsivysčiusi, nei patelių. Jų išskyros yra alieingos, kuriomis nutrija ištrina kailiuką. Nutrijos skrandis yra vienos ertmės. Suaugusios nutrijos skrandžio talpa siekia 500 cm³. Žarnynas yra 10 – 12 kartų ilgesnis už kūno ilgį, bendras nutrijos žarnyno ilgis siekia 6 – 7 m, iš jų: plonųjų žarnų – 5, storosios žarnos – 1,2 ir aklosios žarnos – apie 0,5 m. Pagrindinės pašaro dalies užlaikymo virškinamajame trakte trukmė jaunikliams – 24 - 30 val., suaugusioms nutrijoms – 60 - 70 val. Suaugusi nutrija išskiria 150 – 200 g išmatų ir 300 – 600 cm³ šlapimo per parą, o atskirti jaunikliai – maždaug 2 kartus mažiau. Skirtingai nei triušiams, nutrijoms koprofagija nepasireiškia.

Nutrijos kailis skirtingose kūno dalyse nevienodas: ties pilveliu jis žymiai tankesnis nei ant nugaros. Šis subtropinis pusiau vandeninis žvėrelis šeriasi ištisus metus. Šaltuoju metų laiku kailiukų kokybė šiek tiek geresnė.

Gamtoje nutrijos veisiasi šalia negilių, lėtai tekančių vandens telkinių, kuriuose jos maitinasi, slepiasi nuo kaitros ir nuo plėšrūnų. Tarp kranto augalų šie gyvūnai stato laikinas buveines – lizdus arba krantuose išsikasa olas. Nutrijos nekaupia atsargų žiemai, jos ištisus metus maitinasi vandens arba priekrantės augalais (nendrėmis, švendrais, švendrėmis ir kt.), pirmiausia suėsdamos šaknis, šakniagumbius, vaisius. Jei trūksta sultingų augalinių pašarų, jos nedideliais kiekiais ėda medžių, krūmynų lapus ir jaunų šakelių žievę. Nutrija neprisitaikiusi gyventi užšalančiuose vandens telkiniuose. Ji vikriai nardo ir plaukia, bet nesiorientuoja vandenyje po ledu. Šis subtropinis žvėrelis blogai ištveria šaltį ir skersvėjus.

Nutrijų lytį nesunku nustatyti pagal išorinius lytinius organus: patelių lytinis plyšys yra šalia išangės, o patinų lytinis organas yra 3 – 5 cm nuo išangės (6 pav.) Patinų sėklidės kartais būna kūno ertmėje, bet dažniausiai papildvės kanalais nusileidžia po oda, ir juos galima užčiuopti. Geromis šėrimo ir laikymo sąlygomis, patelės ir patinai lytiškai subręsta 4 – 5 mėnesių amžiaus. Nuo šio periodo patinai yra nuolat aktyvūs ir gali apvaisinti pateles. Lytiškai subrendusių patelių rujėjimas kartojasi kas 24 – 30 dienų ir tęsiasi apie 36 val. Rujėjimo metu patelė prisileidžia patiną.

Poravimasis vyksta be susikabinimo. Rujos metu patelė susiporuoja 4 – 6 kartus. Atskiro susiporavimo trukmė – 20 – 40 s. Atsivedusiai jauniklių patelei pirmasis rujojimas prasideda antrąją dieną arba praėjus 2 – 3 dienoms po gimdymo. Nutrijų nėštumas trunka 128-133 dienas. Per metus jos gali atsivesti 2 vadas po 5-6 jauniklius.

Jaunikliai gimsta jau regintys ir su kailiuku, tamsesniu nei suaugusių. Iki 5 - 6 mėnesių amžiaus nutrijos auga intensyviausiai.